

IRODALOM

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Műszaki Világ. (IV. évf. 1940.)

17. sz. — *Dr. Árvay J.*: Erdély. — *Niki B.*: A hajó és a vasút a Duna és Tisza mentén. — —: Milyen kérdések foglalkoztatják a magyar gyáripárt? — —: Magyarország ivóvízellátása.

18. sz. — *Dr. Árvay J.*: A fenyegető mérnökhány. — *Dr. Nyul Gy.*: Öt világrész harca az ásványolajért.

Bányászati és Kohászati Lapok, (LXXIII. évf. 1940.)

16. sz. — —: Ozanich Gyula† — *Diószeghy D.*: Szeneink értékelése időszakos tüzelés szempontjából. (1. k.)

Gazdatisztek Lapja, (XLIV. évf. 1940.)

8. sz. — *Dr. v. Baskay Gy.*: Több okleveles gazdát! — *v. Orsovay A.*: Belterjes birtokkezelést — kisbérletek helyett! — *Gibbon A.*: Az okleveles kertészek újabb sérelme. — —: Erdőtisztek érdekképviselete.

Halászat, (XLI. évf. 1940.)

8. sz. — *Dr. Mika F. és Dr. Varga L.*: Hazai pisztrángtenyésztésünk irányelvei és kilátásai. (9. k.) — *Kontur Gy.*: A galóca mesterséges tenyésztése. — *Dr. Lukács K.*: A Fogas kérdésről.

Köztelek, (L. évf. 1940.)

33. sz. — *Dworok K.*: Az őszi káposztarepce vetése és művelése.

34. sz. — *Legány Ö.*: Az időjárás hatása növényncemesítésünkre. — *Kovács E.* — *Jankó J.* — *Glaser Gy.*: Milyen nyárfát ültessünk?

35. sz. — (—r.—ő.—): Törpebirtok és kisbirtok. — *Westsik V.*: Az őszi vetésű homoki takarmánynövények talajjavító hatása. — *Világhy K.*: A gabona szárítása és eltartása.

Magyar Fapiac. (II. évf. 1940.)

33. sz. — —: Erdély faipara.

34. sz. — —: Romániából jelentik.

35. sz. — *Madas A.*: Tanulmányút Kárpátalján. — *t. r.*: A belföldi termelésű szerfa.

Magyar Vadászujság. (XL. évf. 1940.)

23. sz. — *Dielt Á.*: Hozzászólás a nemzeti vadászati védegyelet javaslatához a vadászati törvény revízióját illetően. — *Péchy-Horváth R.*: „A teremtés legokosabb állatja”. — *Mészáros P.*: Az új tilalmi rendelet. — *Vikár V.*: Három fogas kérdés. — *Gy. Takách Gy.*: Három felelet. — *Berei Bartha A.*: Gondolatok 1940 júliusában.

24. sz. — *Dr. Szent-Ivány G.*: Erdélyi csillagok! — *A. Balogh A.*: Az alföldi és a kopár területek fásítása, erdősítése az időjárási viszonyok és vadvédelem szempontjából. — *Gy. Takách Gy.*: A Kárpátaljára vonatkozó külön tilalmi-rendelet. — *Mészáros P.*: Mennyi haszonbért kell fizetnünk az apróvadás területek után a folyó és következő esztendőben?

Mezőgazdasági Közlöny. (XIII. évf. 1940.)

8. sz. — *Dr. v. Nádujfalvy J.*: Agrárszociális követelmények a népi iskolai oktatásnál. — *Bakoss L.*: A baromfitenyésztő szövetkezetek célja és jelentősége. — (*H*): Az öntözési munkálatok újabb fejleményei. — *Dr. Csiky J.*: A kukorica trágyázásának kérdése. — *Dr. Fluck J.*: A dohányjégbiztosítás.

Nimród Vadászlap. (I. évf. 1940.)

23. sz. — *Dr. Szlávi K.*: Fürjezés a múlt század végén. — *Hányi K.*: Az őz támadó hangja. — *Dr. Beretzk P.*: Amidőn tenger lesz a tóból... — *Veress G.*: Beszélgetés a magyar vizsláról. — *B. Holtzer L.*: Kisoroszi gyakorlatozásunk vadászmadarainkkal.

24. sz. — *Sólyom*: Elévülés. — *Veress G.*: Kisebb megfigyelések, tapasztalatok. — *Maderspach V.*: Urszi gyermekkora. Urszi kamaszkora. — *Szederjey Á.*: A vörös familia.

Tarmészettudományi Közlöny. (72. köt. 1940.)

8. sz. — *Kulin Gy.*: A Jupiter és Saturnus együttállása. — *Szlatinay L.*: Az acetilén és az alkohol a jövő nyersanyagforrásai. — *Rapaics R.*: A növények társulása. — *Balkay L.*: Billenő mérlegek. — *Réthly A.*: Felhőtölésér Veszprém felett. — *Soó R.*: Európai botanikus kertek. — *Vermes M.*: Színes fényképezés a kodakróm és az újagfakolor eljárásokkal. — *Kolosváry G.*: Állatszeldítés, állatidomítás, házasítás. — *Apor L.*: A lélekzés és a tüdő befogadóképessége. — *Dr. Makara Gy.*: Szűnyogriasztó szerek. — *Rapaics R.*: Lerágott fák. — *Regős J.*: Egyivarú (kétlaki) kukorica. — *Dr. Varga L.*: A pézsmapatkány viselkedése nagy szárazság idején. — *Dr. Aujezsky L.*: A vázas építkezés és az időjárás. — *Dr. Maucha R.*: Az ökörfark-kórók magja mint halmaszlagoló szer.

Vadászat — Halászat. (VIII. évf. 1940.)

15. sz. — *Dr. Szádeczky-Kardoss B.*: Igazságot és méltányosságot. — *V. Nagy I.*: A hurok. — *v. Illésy Z.*: A Soroksári Dunaág halászata.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. Band VII., Heft 7., 1940.

Junghans: Belgium és Hollandia fagazdaságának helyzete a háborús viszonyok között. (Die Lage der Holzwirtschaft Belgiens und der Niederlande unter Kriegsverhältnissen.) 509—563. old.

A tanulmány a mindenre kiterjedő német alaposság újabb beszédes bizonyítéka. A megszállt területekre vonatkozólag a birodalmi erdőgazdaság felelős vezetői egészen rövid idő alatt olyan pontos adatokat gyűjtöttek, amelyek teljesen tiszta képet adnak a két ország fagazdaságának a jelenlegi helyzetéről.

Belgium évente átlag 3.7 millió, Hollandia pedig 5 millió m³ fát kénytelen külföldről behozni, érthető tehát, hogy ennek a mennyiségnek a biztosítása nem csekély gond a német kormány számára.

A belföldi termelést a szükségletek fedezésének a mértékéig fokozni nem lehet, mert Belgium a saját termelésének mintegy háromszorosát, Hollandia pedig 7—8-szorosát fogyasztja.

A szerző adataiból kiviláglik az is, hogy a két ország gyarmatai sem tudják a fogyasztást kielégíteni, részben mert azok nem pótolhatják a legjobban hiányzó fenyő-szerfát, -fűrészárut és papírfát, részben pedig azért sem, mert a tengerentúlról való szállítás túlságosan drága.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1940. 61/62—65/66. sz.

Dannecker: Háttérbe szorultak-e az értékes fafajok és állományalakok az erdőgazdaságban? (Rückgang wertvoller Holzarten und Bestandestypen im Wirtschaftswald?) 477—480., 493—496., 505—508. old.

A rideg pénzügyi szempontok érvényesítése — mint tudjuk, — Németországban is sokhelyütt az erdők természetes összetételének a megbontására és a legtöbb jövedelemmel kecsegtető fafajok (lúc, erdeifenyő) túlzott előnyben-részesítésére vezetett.

A szerző különösen a *jegenyefenyő nagymértékű visszaszorítását* fájlatja, nemcsak azért, mert ez súlyos élettani zavarokat okozott az egykor elegyes erdőkben, hanem mert a kellően nem értékelt fafaj háttérbe szorulását *gazdasági szempontból is jelentős veszteségnek* kell tekinteni. Ma már kétségtelenül megállapítható, hogy a talaj állapotában és az állomány növekedésében bekövetkezett rosszabbodás legtöbbször az elegyetlen lúc-telepítésekre való áttérésnek a következménye és ezért érthető, hogy a szerző erélyes

szavakkal tör lándzsát a jegenyefenyő fokozott felkarolása és régi szerepéhez való visszajuttatása mellett. Ennek legjobb útjával a *Természetes felújítást* és a jegenyefenyőnek legjobban megfelelő *száraló erdő-alakot* jelöli meg.

Nagy területeket vesztett el Németországban a bükk is, ugyancsak a lúe erőszakolása következtében. Miután a bükk gazdasági jelentősége is egyre növekszik, mindenképen kívánatos, hogy régi helyét a német erdőkben ismét elfoglalja.

JOURNAL OF FORESTRY. 6.—7. sz. 1940.

Hamilton és Cook: Az apró emlősök és az erdő. (Small Mammals and the Forest.) 468—473. old.

Az erdő talajában élő apró emlősök (egerek, pockok, stb.) rovarirtó ténykedésének a kutatás eddig kevés figyelmet szentelt, pedig a szerzők megállapítása szerint ezek a kis állatok néhol — különösen nagy kiterjedésű erdők belsejében, ahol kevés a madár — a káros rovarok pusztításával jelentős hasznot hajtának.

A tanulmányban részletes adatokat találunk arra vonatkozólag, mennyi rovarot pusztítanak a felsorolt állatfajták naponta, melyik nap- és évszakra esik hasznos segítségük legjelentősebb része, stb.?

Megállapítást nyert az is, hogy az erdőművelési módszerek közül a *természetes állapotot fenntartó eljárások* (különböző korú, elegyes állományok, természetes felújítás) az apróemlősök rovarpusztító tevékenysége szempontjából is a legkedvezőbbek.

Fons: A növényzet hatása a szél sebességére. (Influence of Forest Cover on Wind Velocity.) 481—486. old.

A füves, bokros és erdővel borított területen nyert vizsgálati adatok szám- és rajzbeli szembeállítására újabb beszédes bizonyossága az erdő szélmérséklő hatásának.

Griffith: Vegyi szerek hatása douglas- és sitkafenyő-hajtások gyökereztetésénél. (Effect of Indolebutyric Acid, Indoleacetic Acid, and Alpha Naphthalene-Acetic Acid on Rooting of Cuttings of Douglas Fir and Sitka Spruce.) 496—501. old.

A szerző vizsgálatai szerint indolyl-vajsav vagy ecetsavas vajsav megfelelő oldatával való 24 órás áztatás után a douglas- és sitkafenyőről télen metszett hajtások 80—100%-ban gyökeret hajtottak.

Stickel: Önműködő műszer erdőtüzek felfedezésére és jelzésére. (An Automatic Apparatus for Detecting and Reporting Forest Fires.) 502—503. old.

A szabadalmaztatás alatt álló elmés szerkezet fotocellának rádióval való kapcsolatán alapszik.

Selke: A prairie erdőgazdasága az ottlakók szempontjából. (Prairie Forestry from a Prairie Dweller's Viewpoint.) 545—546. old.

A nagyfokú tűzveszély csökkentésére az ültetésekben felerődő fű gyakori sarlózását ajánlja.

Thomson: A *Pinus ponderosa* osztályozása növekvési viszonyai szerint. (A Growth Rate Classification of Southwestern Ponderosa Pine. 547—553. old.

A törzsalakot és fejlődési erélyt legjobban jellemző adatokat kitűnő rajzokkal is szemlélteti.

Kulash: Az erdei talajban élő rovarok, mint vadtáplálék. (Insects of the Forest Floor Available as Food for Game Animals.) 554—557. old.

A 6-féle, jellegzetes amerikai állományokban kiválasztott kísérleti területen nyert adatok szerint a nyirrel elegyes 25 éves égeresben volt a legnagyobb azoknak a rovaroknak a száma, amelyek a különböző vadfajtáknak is eledelül szolgálnak.

Stoutmeyer, Jester és O'Rourke: Az akác szaporítása növekszs-serkentő szerekkel kezelt dugványok útján. (Propagation of Black Locust Clones by Treating Hardwood Cuttings with Growth Substances.) 558—563. old.

A különböző, ismert, sarjadzást, illetőleg növekvést serkentő vegyszerek közül a szerzők az akác számára az ecetsavas vajsavat találták a legmegfelelőbbnek. Ennek 100 milligrammját 1 liter vízben oldva és abban a fiatal akáchajtásokról metszett dugványokat 24 óráig áztatva, átlagosan 85%-os meggyökeresedést értek el és a kiültetett esemetéek 69%-a életben is maradt.

Deuber és Farrar: A lúcfenyő vegetatív úton való szaporítása. (Vegetative Propagation of Norway Spruce.) 578—585. old.

A november és december hónapokban 40 éves fákról metszett hajtások melegházi kezelés mellett, 3 hónap alatt 90%-ban gyökeret fejlesztettek. Különleges vegyszerekkel való kezelés az eredményt nem tette kedvezőbbé, a 4"-nál rövidebb hajtások azonban nehezebben gyökereszktek.

Neidhardt: Földmérési műszerek az ókorban. (Geodetski instrumenti u starom vijeku.) 289—304. old.

A legrégebb térképek a babyloniaiaktól maradtak fenn — kb. a Kr. e. 3000. évből — agyagtáblákon. Az alexandriai *Heron* szerkesztette az első dioptrás, csavaros bronz műszert, amely területmérésre és szintezésre is alkalmazható volt. A szerző 19 rajzban bemutatja *Heron* műszerét s annak használatát.

Drakulić: Az öreg tölgyek feldolgozásánál szokásos erdei munkálatok. (Šumska manipulacija u starim hrastovim sastojinama.) 305—316. old.

A lapunk ezévi augusztusi füzetében ismertetett tanulmányát kiegészítőleg leírja és 11 fényképfelvétellel megőrökíti azt a gondos eljárást, amelyet a híres szlavóniai tölgyek mindinkább ritkuló díszpéldányainak a feldolgozásánál alkalmaznak.

Pichler: Mohák és moszatok erdeink fáinak és bokrainak a kergén. (Hepatike na kori drveća i grmlja našik šuma.) 337—374. old.

Felsorolja rendszerbe foglalva lelőhely szerint a Jugoszláviában előforduló összes ismeretes mohákat és moszatokat és meghatározó kulcsot is csatol tanulmányához.

Neidhardt: A busszolóval mért vonalak hibáinak a ki-egyenlítése. (Izravnanje izpruženih busolnih vlakova.) 355—358. old.

A jugoszláviai kataszteri felmérés szabályzata a busszolóval bemért vonalak hibaigazítására 4 új képletet ír elő. A szerző ezeket elemzi és megállapítja, hogy a régi eljárás egyszerűségénél fogva sokkal megfelelőbb volt.

Oraš: A dalmát Karszt erdősitésének a kérdése. (Problem pošumljavanja krša u Dalmaciji.) 383—396. old.

A lapunk 1939. évi XII. füzetében ismertetett tanulmány folytatása, amely a Karszt-erdősítés helyes megszervezését és műszaki végrehajtását tárgyalja. A szerző gyakorlatilag megfelelően kiképzett és jól díjazott erdészeti személyzetet követel, megfelelő anyagi ellátmánnyal. Helyteleníti a jelenlegi eljárást, hogy ez a munka az egyébként is túlterhelt járási erdőtisztteendők közé tartozik.

Vučković: Tanulmány a montenegrói nemesi, községi és családi közbirtokosságok erdeiről.) Prilog proučavanju ple-menskih, seoskih i bratsveničkih šuma u Crnoj Gori.) 397—413. old.

A lapunk 1939. évi X. füzetében ismertetett tanulmány folytatása. A szerző megállapítja, hogy a montenegrói erdők birtoki és tulajdonjogi viszonyai kataszter és telekkönyv teljes hiányában nagyon kuszáltak és azok szabályozása rendkívül megnehezíti majd a régóta esedékes birtokrendezési eljárást. A cetinjei levéltárban felkutatott adatok segítségével az erdők tulajdonjogáról, koráról, elegyarányáról táblázatos kimutatásokat közöl, de ezeknek az adatoknak a pontosságában maga sem bízik.

LEŠ. 1940. 9—22. sz.

Korsun: Néhány szó a takarékos fadöntésről. (Několik úvah o úsporném kácení.) 180—182. old.

A szerző bevezetésül elméleti alapon számításokkal kimutatja, hogy az eddigi fadöntési mód, amelynél a tuskó földfeletti magassága körülbelül egyenlő a törzs mellmagassági átmérőjével, nem gazdaságos. Véleménye szerint a tuskó legnagyobb magasságának a 20 cm-t még a legvastagabb törzseknél sem szabad túllépnie és 4 ábrában bemutatja a leghelyesebb fadöntési módot a jövedelmezőség pontos kiszámítása mellett.

Sekanina: A fadöntés és a favágó védelme. (Kácení stromů a ochrana dřevorubce.) 233—235. old.

A szerző véleménye szerint a *Korsun* javasolta s a fentebb ismertetett cikkben leírt fadöntési módok elméletileg bizonyosan helyesek, a rendes gyakorlatban azonban a tuskó 20 cm magasságára vonatkozó javaslatot nem lehet alkalmazni, nevezetesen nem a kb. 30 cm-en felüli mellmagassági átmérőjű törzseknél és legkevésbé a hegyoldalakon való döntésnél, ahol a biztonságra, a favágó kötelező védelmére különösen ügyelni kell.